

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۶۶ نفت اوت

۶۷ آزمون برای نفت ایران

۶۸ تحولات انرژی

۶۸ طرح ماه

صادرات گاز به سبک جدید

لوله یا الان جی

شرایط کنونی کشور، مزیت کشورمان را در حوزه صادرات گاز، بیشتر از طریق خط لوله نشان می‌دهند.

تراز گاز ایران

یکی از مهمترین مباحث موجود در حوزه صادرات گاز و مجموعه صنعت نفت ایران، تولید گاز طبیعی است که طی سال‌های اخیر به دنبال تداوم تحریم‌های بین‌المللی، با فشار و تنگناهای مختلفی روبه‌رو بوده است. حدود ۵۰ درصد از تولید گاز ایران از میدان عظیم گازی پارس جنوبی تأمین می‌شود. این میدان همچنین سهمی معادل ۵۰ درصد از مجموع ذخایر اثبات شده گاز طبیعی ایران را به خود اختصاص داده است.

توسعه این میدان گازی از سمت ایران در دولت آقای خاتمی آغاز و توسعه چند فاز آن با مشارکت شرکت‌های نفتی بین‌المللی - به خصوص شرکت‌های غربی - آغاز شد. روند توسعه این فازها طی سال‌های اخیر با گسترش تحریم‌های بین‌المللی در اثر تداوم برنامه هسته‌ای کشور، با محدودیت‌هایی روبه‌رو شده است. شرکت‌های غربی از جمله توتال (فرانسه)، شل (انگلیسی-هلندی)، هالیبرتون (آمریکا)، استات اویل (نروژ)، اکر کاورنر (نروژ) و چند شرکت دیگر که هر یک در بخش‌هایی از طرح بزرگ توسعه میدان پارس جنوبی مشارکت داشتند، طی سال‌های اخیر تدریجاً از

اعلام مقامات شرکت ملی نفت ایران در خصوص توقف دو طرح مایع سازی گاز طبیعی با هدف صادرات، واکنش‌هایی را در سطوح داخلی و بین‌المللی به دنبال داشته است.

احمد قلعه‌بانی، مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران، با اعلام خبر بازنگری در طرح‌های گازی و برنامه‌های تولید الان جی اظهار داشته است وزارت نفت در شرایط کنونی، بیشتر بر صادرات گاز از طریق خطوط لوله تمرکز دارد.

به گفته قلعه‌بانی، مزیت نسبی ایران در انتقال گاز موجب می‌شود صادرات به وسیله خط لوله در قیاس با الان جی از اولویت برخوردار باشد. قلعه‌بانی معتقد است، هم‌اکنون صادرات گاز از طریق خطوط لوله سراسری کشور دارای صرفه اقتصادی بیشتر و قابل دسترس‌تر است و همچنین با سرعت بیشتر انجام می‌شود، در حالی که صادرات الان جی ضمن نیاز به سرمایه گذاری هنگفت و تکنولوژی پیچیده، به فرآیندی طولانی نیاز دارد. قلعه‌بانی همچنین از خروج گاز تولیدی فازهای ۱۳ و ۱۴ پارس جنوبی از برنامه تولید الان جی خبر داده و می‌گوید گاز تولیدی از این فازها به شبکه سراسری اختصاص خواهد یافت.

ایران خارج شده و این امر، سرعت توسعه این ماموت گازی را کند کرده است.

از سوی دیگر، روند توسعه گاز رسانی طی سال‌های اخیر با شدت تداوم یافته است، چرا که خطوط پرفشار گاز طبیعی در اقصی نقاط کشور طی سال‌های اخیر توسعه یافته‌اند و تقریباً بیش از ۹۰ درصد شهرهای بزرگ و بیش از یک سوم روستاهای کشور به گاز طبیعی مجهز شده‌اند. بخش مهمی از صنایع و نیروگاه‌ها هم‌اکنون مصرف کننده گاز طبیعی هستند و بسیاری از سرمایه گذاری‌های صنعتی در ایران، بر اساس دسترسی به گاز طبیعی برنامه ریزی و صورت گرفته است.

پیشی گرفتن روند توسعه گاز رسانی از برنامه‌های افزایش تولید گاز و اتصال مصرف کنندگان جدید به شبکه گاز طبیعی از جمله مواردی هستند که برخی نمایندگان مجلس و کارشناسان طی سال‌های اخیر در خصوص نتایج آن هشدار داده‌اند. تداوم این شرایط طی سال‌های اخیر موجب شده تراز مصرف-تولید گاز کشور در مرز سرریز ممتایل به منفی قرار گیرد.

با در نظر گرفتن این شرایط، بخشی از دلایل مدیران صنعت نفت ایران برای توقف روند اجرای طرح‌های صادرات الان جی روشن می‌شود.

بر همین اساس، اعمال دور جدید تحریم‌های غرب علیه ایران در هفته‌های اخیر، چشم‌انداز پیشرفت طرح‌ها و پروژه‌ها را - به خصوص در حوزه صنعت نفت - با ابهامات بیشتری مواجه ساخته است. صنعت نفت ایران طی دو دهه گذشته در معرض تحریم‌های ایالات متحده قرار داشته است. با این حال، مدیران این صنعت

قادر بودند با جلب مشارکت بخشی از شرکت‌های بزرگ اروپایی در بخش تولید و با استفاده از کانال‌های مختلف واسطه‌ها، فناوری و کالاهای مورد نیاز صنعت نفت را تأمین کنند. اما در دور جدید تحریم‌های اعمال شده، امکان ادامه این روند با تردیدهای جدی مواجه شده است.

را داشته و ایجاد زیرساخت‌های لازم برای آن از نظر فنی و مالی، در بخش خط لوله، ساده‌تر از صادرات از طریق الان‌جی است.

در حال حاضر، عموم کارشناسان حوزه انرژی هم به این مسأله اذعان دارند که شرایط کنونی کشور، مزیت صادراتی ایران را بیشتر در انتقال از طریق خط لوله نشان می‌دهد. مذاکرات متعدد مسؤولان گاز کشور در راستای توسعه بازار صادراتی از طریق خط لوله مبین همین مسأله است. به عنوان مثال، در آخرین جمعه مرداد ماه، مذاکراتی مابین مسعود میرکاظمی، وزیر نفت کشور و سفیان علاو وزیر نفت سوریه در خصوص تأمین گاز سوریه و انتقال گاز ایران از مسیر سوریه به دیگر کشورها مورد بررسی قرار گرفت. علاوه بر این، ایران در نظر دارد تا در آینده‌ای نزدیک، مذاکرات سه جانبه‌ای را با محور صادرات و ترانزیت گاز با کشورهای سوریه و عراق انجام دهد. به هر

نیاز به قراردادهای بلند مدت جهت فروش تضمینی بخشی از گاز مایع حاصله را ضروری می‌سازد.

تأمین تکنولوژی مایع سازی گاز طبیعی و منابع مالی مورد نیاز برای اجرای این طرح‌ها در شرایط فعلی صنعت نفت ایران بسیار دشوار است و این در

تولید الان‌جی سخت است

اجرای طرح‌های الان‌جی به سطح بالایی از فناوری نیاز دارد که در آن، گاز طبیعی تا دمای ۱۶۰ درجه سانتیگراد سرد شده و به مایع تبدیل می‌شود. مایع حاصل دارای حجمی معادل یک ششصدم گاز طبیعی و محتوای انرژی بیشتر در مقایسه با گاز طبیعی است و باید به وسیله تانکرهای دریایی مخصوص به کشور مقصد حمل و در آنجا پس از گرم کردن و تبدیل مجدد به گاز، جهت مصرف نهایی منتقل شود. تأسیسات مایع سازی گاز طبیعی بسته به

مقیاس آن، معمولاً دارای هزینه سرمایه گذاری بیش از ۴ تا ۵ میلیارد دلار است؛ ضمن این که به این رقم باید هزینه سرمایه گذاری در بخش بالا دستی (تولید گاز طبیعی) را هم افزود. همچنین هزینه تهیه تانکرهای دریایی مخصوص، بخش دیگری از هزینه‌های سرمایه گذاری در طرح‌های الان‌جی را تشکیل می‌دهد. به علاوه، حجم بالای سرمایه گذاری اولیه انجام شده،

شرایطی است که مجموع الزامات موجود برای تداوم فعالیت‌های صنعت نفت، منابع مالی را به بخش‌های دیگر به خصوص حوزه بالا دستی و افزایش تولید نفت و گاز هدایت کرده است.

نکته دیگر این است که در صورت وجود گاز مازاد بر مصارف داخلی برای صادرات، قراردادهای فعلی صدور گاز از طریق خط لوله، امکان جذب آن

حال از آنجا که ایران از کشورهای بهره مند از ذخایر غنی گازی جهان محسوب می‌شود، لازم است با توسعه صادرات خود در این حوزه، مسیر دستیابی به رشد و توسعه اقتصادی کشور را تسهیل نماید؛ حال می‌خواهد این صادرات از طریق خط لوله انجام شود یا به صورت الان‌جی. ■

نفت اوت

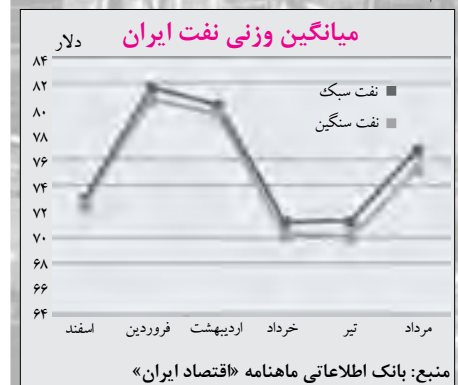
گزارش «اقتصاد ایران» از بازار جهانی نفت

در هفته منتهی به ۱۳ اوت، گسترش نگرانی‌ها از اوضاع اقتصادی بر تمامی بازارهای سهام تأثیر منفی بر جای گذاشت. حرکت کند رشد اقتصادی که موجب افت قابل توجه تقاضای نفت خام شده است، قیمت آن را در این مدت به کمترین میزان در شش هفته اخیر رساند، به طوری که قیمت نفت خام وست تگزاس اینترمیدیت در بازار نیویورک برای تحویل در ماه سپتامبر با ۳۵ سنت

منطقه	نفت سبک	نفت سنگین
آسیا	۷۶/۶۷	۷۴/۹۲
شمال غربی اروپا	۷۷/۳۱	۷۶/۷۶
مدیترانه	۷۶/۰۴	۷۴/۷۹
آفریقای جنوبی	۷۷/۴۴	۷۶/۸۹
میانگین وزنی	۷۶/۸۱	۷۵/۳۹

یادداشت: متوسط اول تا ۱۳ اوت استخراج: «اقتصاد ایران» از امور بین‌الملل شرکت ملی نفت

نفت خام در آمریکا، بهای طلای سیاه در بازارهای جهانی از نهم تا سیزدهم اوت روندی کاهشی داشت. رشد بیکاری در ایالات متحد، کند شدن رشد اقتصادی در چین به دلیل کنترل رشد اعتبارات و تأکید بر بهره وری مصرف سوخت و افزایش ارزش دلار از مواردی بودند که در کاهش بهای جهانی نفت خام تأثیر گذار می‌باشند.

در روزهای مورد بررسی، اگر چه بازار با داده‌های آماری متفاوتی روبه‌رو بود، اما حتی آمارهای مثبت نتوانستند موجب رونق وضعیت اقتصاد و تقاضای نفت خام شوند. علیرغم بهبود تمایلات مصرفی در ماه اوت، نشانه‌هایی از عدم اطمینان مردم در کوتاه مدت به چشم می‌خورد. کارشناسان معتقدند وضعیت بیکاری و مهیا نبودن بستر مناسب برای ایجاد اشتغال، از مهمترین عوامل شکننده بودن رشد اقتصادی در ایالات متحد آمریکا هستند.

گفتنی است علیرغم کاهش ذخیره سازی‌های